

δασαι τῶν λογίων τῆς Δύσεως, ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν μεταδιδόμεναι ὡς δόγμα γλωσσικὸν ἀπαρασάλευτον. Ὅσα δὲ οἱ λαοὶ τῆς Ἑσπερίας Εὐρώπης νύξανον καὶ ἐκραταιοῦντο καὶ προέκοπτον εἰς τὰ γράμματα καὶ εἰς τὰς ἐπιστήμας, τοσοῦτῳ μᾶλλον καὶ ἡ Ἑρασμικὴ προφορὰ ἐκρατύνετο ἐν ταῖς σχολαῖς τῆς μέσης παιδεύσεως καὶ ἐν τοῖς Πανεπιστημίοις· τὸ δὲ ταλαίπωρον ἑλληνικὸν Γένος οὐδεμίαν εἶχεν ἰσχὺν οὐδὲ κύρος ὅπως τὴν προφορὰν αὐτοῦ ὑποστηρίξῃ ὡς ὀρθήν· τίς γὰρ τῶν σοφῶν τῆς Ἑσπερίας ἠνείχετο ἵνα τὴν προφορὰν τοῦ ἀμαθοῦς καὶ ἐκδεσφαιρωμένου καὶ ἐξουδενωμένου Ἑλλήνου ἀποδέξεται ὀρθοτέραν εἶναι τῆς Ἑρασμικῆς, καθ' ἣν αὐτὸς προὔφερε τὴν ἑλληνικὴν;

Τοῦτο ἦν μέγα εὐτύχημα καὶ λαμπρὸν πλεονέκτημα τῇ Ἑρασμικῇ προφορᾷ, ἔχειν κατὰ τὰς παρελθούσας ἑκατονταετηρίδας τοὺς διασημοτάτους τῶν λογίων τῆς Ἑσπερίας ἐνθέρμους αὐτῆς ὁπαδοὺς καὶ προμάχους· κατὰ δὲ τὴν ἐνεστώσαν ἐπικουροὶ αὐτῇ προσῆλθον οἱ θιασῶται τῆς συγκριτικῆς γλωσσολογίας, συγκρίνοντες τὴν φθογγολογίαν τῆς Ἑλληνικῆς πρὸς τὴν ἀρχαγενέθλον τῆς Ἀρίας ἢ Ἰνδοευρωπαϊκῆς, καὶ πρὸς τὴν τῆς Σανσκριτικῆς καὶ ἄλλων συγγενῶν γλωσσῶν, καὶ ἐκ τούτων νέα ἀρπύζοντες ἐπιχειρήματα κατὰ τῆς ἐθνικῆς προφορᾶς τῶν νῦν Ἑλλήνων. Εἰ δὲ ποῦ τις τῶν λογίων τῆς Δύσεως ἐτόλμα ὀλίγας λέξεις ψελλίσαι περὶ τῆς ἡμετέρας προφορᾶς, οὗτος ἐπασχέ τῶν παθῶν αὐτοῦ τὸν τάραχον, ὡς λέγει ἡ κοινὴ συνήθεια, χλευαζόμενος καὶ σαρκασζόμενος ὡς τυφλὸς ὁπαδὸς τῶν νέων Ἑλλήνων· Die Neugriechen und ihre blinden Anhänger. Ἐπειδὴ ὁ καθηγητὴς Scholz ἐν τινι σχολικῷ προγράμματι ἀνέλαβε τὴν ὑπεράσπισιν τῆς ἡμετέρας προφορᾶς καὶ συνεβούλευσεν ἵνα οἱ καθηγηταὶ τῶν γυμνασίων τῆς Γερμανίας διδασκῶσιν αὐτὴν ἐφ' Ἑλλήνων, σφοδρῶς ἐξανέστη κατ' αὐτοῦ ὁ ἐπὶ πολυμαθείᾳ διαπρέπων καθηγητὴς Blass καὶ μετὰ πυρετώδους ζήλου ὑπὲρ τῆς Ἑρασμικῆς προφορᾶς ἠγωνίσατο, καλῶν αὐτὴν ἀληθῆ, ἐπιστημονικὴν ἀρχαίαν, ἔχουσαν ὑπὲρ ἑαυτῆς τὴν παράδοσιν ἀπὸ τῶν ὀμηρικῶν χρόνων μέχρι τῶν τοῦ Πλάτωνος καὶ Δημοσθένους.

Τί ἔχομεν ἡμεῖς πρὸς τοιαύτας ἀξιώσεις τηλεκῶν τῶν σοφῶν ἀνιτάξαι; Τοῦτο ἔσται ὑπόθεσις τῶν ἐπομένων ἐπιστολῶν· εὐξασθε δὲ μοι ἀναλαβεῖν δυνάμεις, ὧν ἔχω χρεῖαν ὅπως εἰς τοιοῦτον ἀγῶνα ἀποδυθῶ.

Χαίρετε καὶ υγιαίνετε!

ὁ ὑμέτερος φίλος

(ὕπογ.) **ΗΡ. ΒΑΣΙΑΔΗΣ.**

ΠΕΡΙ ΓΕΝΕΣΕΩΣ ΤΗΣ ΚΑΘΩΜΙΛΗΜΕΝΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

κατὰ Γ. Ν. ΧΑΤΖΙΔΑΚΙΝ*.

Τὰ μόρια *ira*, ὅταν, *ēar*, *ār*, ὅπου *ār*, *hrik' ar*, ὡς *ār* κτλ. ἀπὸ τοῦ γ' π. χ. αἰῶνος, ἤδη ἀπὸ τῆς μεταφράσεως τῶν Ο', ἤρξαντο συντασσόμενα ὀριστικῇ. Καὶ ἡ τῶν ἐγκλίσεων ἄρα σύγχυσις ἀπὸ τῶν πρώτων τῆς κοινῆς διαλέκτου χρόνων ἄρχεται. Ψαλμ. 34 *ōtar* ἀπέκτειναν, 118 *ōtar* ἐπλάτυνας τὴν καρδίαν μου, 119 *ōtar* ἐλάλουν. Γενεσ. 38, 9 *ōtar* εἰσῆρχετο. Ἐπιστολ. Ρωμ. 14, 8 *ēar* ἀπεθνήσκομεν. Ἐπιστολ. Ἰωαν. Α', 5, 15 *ēar* οἶδαμεν. Γαλατ. 2, 4 *hēlōsēr* ἡμᾶς *ira* αὐτοὺς *hēlōste*. Κορινθ. Α', 4, 6 *ira* μὴ φθοιοῦσθε, 13, 3 *ira* καθήσομαι Ἀποκ. Ἰωαν. 13, 17 *ira* μὴ τις θνήσκει, 3, 9 *ira* ἤξουσι, 22, 14 *ira* ἔσται, 9, 5 *ira* βασανισθήσονται, 8, 3 *ira* δώσει. (Πρόλ. Winer Gramm. d. n. Sprach 269 κεξ.). Πρξ. Ἀποστ. 2, 45 τὰ κτήματα... ἐπίπρασκον καὶ διμερίζον αὐτὰ πᾶσιν καθότι *ār* τις χρεῖαν εἶχεν. Γενεσ. 30, 42 *hrika d' ar* ἔτεκε τὰ πρόβατα. Μκκ. 1, 6, 36 οὐ *ēar* ἐπορεύετο. Γενεσ. 6, 4 ὡς *ār* εἰσεπορεύετο οἱ υἱοὶ τοῦ Θεοῦ. Εὐαγγελ. Μκκ. 6, 56 ὅπου *ār* εἰσεπορεύετο... ὅσοι *ār* ἤπτορτο, 3, 11 *ōtar* αὐτὸν ἐθεώρει. Γενεσ. 38, 9 *ōtar* εἰσῆρχετο πρὸς τὴν γυναικα τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ... ἐπὶ τὴν γῆν. Ἐξοδ. 17, 11 *ōtar* ἐπῆρε Μωϋσῆς τὰς χεῖρας... ὅταν δὲ καθῆκεν. Ἀριθμ. 11, 9 *ōtar* κατέβη ἡ δρόσος. Ἐξοδ. 16, 3 *ōtar* ἐκαθίσταμεν. Εὐαγγελ. Μκκ. 11, 25 *ōtar* ἐθεώρει. Οὕτω καὶ παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς ἀπκντώσιν *ira* γενήσεται, ὅπως εὔξεται, *kār* μὴ ἐσχηκα, *ār* σοι ἡδὺ ἐστι, οὕτω γὰρ *ār* εἶδες κτλ. Ἐκ τῆς χρήσεως ταύτης τοῦ συνδέσμου *ār* μεθ' ὀριστικῆς προῆλθε καὶ τὸ δημῶδες *sār* (*sār* εἶδα τὸ κεφάλαιόν σου), ὅπερ τὸ πρῶτον ἦτο ὡς *ār*, χρονικ., ὡς ἀπαντᾷ ἐν Γενεσ. 27, 30 καὶ ἐγένετο ὡς *ār* ἐξῆλθεν Ἰακώβ ἀπὸ προσώπου Ἰσαὰκ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ Ἡσαὺ ἦλθεν (= *āma* ἀπῆλθεν Ἰακώβ καὶ Ἡσαὺ ἦλθε), ἔπειτα δὲ καὶ τροπικ., ὡς παρὰ Ἰωάνν. Αὐδ. 106 ἀποξηραίνόμενος... εἰς σκόληκα περρωτῶν ὡς ἀν μέρμηκα πέφνκε μεταβάλλεσθαι. Κατὰ δὲ τὴν σύνταξιν ταύτην ἐγένετο καὶ ἡ τοῦ *rā* ἐν τῇ καθωμιλημένῃ μεθ' ὀριστικῆς, *rā* κάρετε, *rā* ἤρχεσθε, *rā* τὸ ἐλέγετε, ὅπως τὰ *ār* τὸ ἐλέγετε, *ōtar* εἶδετε, *ōtar* ἦλθε κτλ.

Τὰ ῥήματα, ἅτινα παρὰ τοῖς πλαιοῖς δοτ. ἢ γεν. συντάσσονται, ἀπὸ τοῦ γ' π. χ. αἰῶνος συντάσσονται αἰτιτικ., ὥστε ἐκ τῶν ἐγκλίσεων ἡ ὀριστικὴ ὅπως ἐκ τῶν πτώσεων ἡ αἰτιατ. ἔκτοτε ἐπικράτησε. Μκκ. 1, 6, 18 *polemēsai* αὐτοὺς, 64 *epolemēsēn* αὐτήν, 15, 39 ὅπως *polemēsēn* τὸν λαόν, 16, 2 *epolemēsamen* τοὺς *polemōns* τοῦ Ἰσραήλ. Γενεσ. 40, 14 τὸ *kalōn* ἐπεθύμησεν. Ἐξοδ. 20, 17 οὐκ ἐπιθυμήσεις τὴν γυναικα τοῦ πλησίον σου. Ἐπιστολ. Ἐβρ. 10, 32 *araimēmēskēte* τὰς πρότερον ἡμέρας. Εὐαγγελ. Μκκ.

(*) Ἰδε ἀριθ. 5, σελ. 87—88.

14, 72 ἀνεμνήσθη ὁ Πέτρος τὸ ῥῆμα. Ματθ. 16, 9 οὐδὲ μνημονεύετε τοὺς πέντε ἄρτους. Ἐπιστολ. Φιλιππ. 3, 14 τὰ ὀπίσω ἐπιλανθανόμενος. (Πρβλ Wiener Gramm. 192—4 καὶ Δ. Μκυροφρύδην ἐν Δοκιμῇ 508). Παρὰ δὲ τοῖς Βυζαντινοῖς ὁ κύκλος τῆς αἰτίας. αὐξάνεται ἐπὶ μᾶλλον. Θεοφάν. 202, 27 τοὺς Αἰθίους ὡς πολεμίους ἐχρῶντο, 209, 3 πιστεῦσόμεν τοὺς ὄρκους. Πορφυρογ. 74, 5 ὁ βασιλεὺς δηλοποιεῖ ἡμῶς, 208, 20 εἰπῆς τὸν βασιλέα (=τῷ βασιλεῖ), 211, 11 ὁ Δαυὶδ τὴν ἑαυτοῦ χώραν οὐκ ἐδόδου τὸν βασιλέα. Σπανν. 45 ἀρμόζει σε ἡ ταπεινώσις, 127 εἰπέ τοι ὅσα θέλεις... ῥὰ σ' ἔβη καὶ ἄλλο, 145 ῥὰ σε λείπει αἰσχύνῃ, 204 ῥὰ σε εὐχαριστοῦμεν, 206 οὕτω τοὺς ἀπεκρίθη, 214 μὴ τοὺς παρακούσης, 255 ἐδάρευσές τα τὸν Θεόν. Παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς ἄρα καὶ τὰ λέγειν, διδόναι, δαρεῖλαι, ἀρμόζειν, ἀποκρίνεσθαι, εὐχαριστεῖν κτλ. εἶχον τὸ ἔμμεσον ἀντικείμενον κατ' αἰτίαν. ἀντὶ κατὰ δοτ. Τοῦτο δὲ ἦτο, φαίνεται, τοῦ Κωνσταντινουπολιτικοῦ ιδιώματος ἴδιον, διότι ἐν ταῖς νήσοις τοῦ Αἰγαίου Πελάγους ἀπὸ τοῦ 1000 μ. Χ., ὡς ἐξάγεται ἐκ γραπτῶν μνημείων, ἡ γεν. ἀντὶ τῆς πάλαι δοτικῆς ἐξέφραζε τὸ ἔμμεσον ἀντικείμενον, ῥὰ τοῦ τὸ δώσης, εἶπερ τοῦ ἐπισκόπου. λέγει μου, λείπει σου πολὺ, ἀρέσει μου τὸ μῆλο, πιστεύω σου, χαρίζω σου, παίρω σου, ἔχω σου χάριν, μοῦ ἀποκρίνεται, δαρεῖζω σου, πρέπει σου, σοῦ ταιριάζει, βοήθα μου, Παραγία μου, μοῦ φαίνεται, μοῦ πηγαίνει, ἀκλούθα μου (=ἀκολουθεῖ μου), μοῦ μοιάζει, μοῦ βάλει ψωμί, μοῦ κάνει δουλειὰ κτλ. καὶ ἀναγινώσκεις ἐν ἐγγράφοις καὶ ἀκούεις ἔτι καὶ νῦν ἔξω τοῦ Ἑλλησπόντου.

Μ. Ι. ΚΕΦΑΛΑΣ.

(Ἐπεταὶ τὸ τέλος).

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΕΡΩΣ

ὑπὸ Paul Bourget*.

Τοῦτο λοιπὸν ἦτο τὸ ἀποτέλεσμα πῆς ἀφιλοκερδοῦς περιεργείας; Ἠγάπα τὴν ἐρωμένην τοῦ φίλου του! Ἐκείνη ὅμως; Ὅ,τι ἀνεξήγητον εἶχεν ἀνακαλύψει ἐκ τῆς πρώτης ἡμέρας ἐν τῷ χαρακτῆρι τῆς κ. δὲ Βέλδ καθίστα αὐτῷ τὴν διαγωγὴν αὐτῆς ἀνεξήγητον. Πλήθος ὑποθέσεων ἐβάρυνον τὸ πνεῦμα αὐτοῦ, ὅταν ἐξεληθὼν τοῦ μεγάρου κατὰ τὴν παράδοξον ἐκείνην ἐσπέραν ἐπανήρχετο οἶκοι. Ἡ ἐσπέρα ἐκείνη ἀρξαμένη ἐν τῇ εὐγενεστέρῃ ἐκχύσει τρυφερότητος, ἐξακολουθήσασα ἐν διαχύσει αἰσθημάτων, ἐπερατοῦτο ἤδη ἐν τῇ ἀγωνίᾳ τῆς ἀνησυχίας. Ὁ Ἡλίας ἦτο ἤδη ἐξηνητλημένος ἐκ τῶν πρῶτων τούτων διασκεδάσεων, ἐπομένως ὑπῆρχεν ἐν ἐκυτῷ δόσις τις

πικρίας καὶ δυσπιστίας ἡ ὁποία θ' ἀνῆρχετο εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς καρδίας αὐτοῦ ἅμα τῷ πρῶτῳ ἰσχυρῷ κλονισμῷ· οὕτω λοιπὸν τινὲς τῶν ὑπονοίων αὐτοῦ ἦσαν σκληραί. Ἠρξάτο νὰ σκέπτηται ἐὰν μὴ εἶχεν ἀπέμνηνται αὐτοῦ γυναικῆ διεφθαρμένην καὶ δεξιάν, ἡ ὁποία παρασκεύαζεν ἑαυτῇ νέον δεσμόν εἰς τὰ παραμονὰς τῆς διαλύσεως ἄλλου. Τὰ πάντα ὅμως διέψευδον τὴν ἀπιστίαν ταύτην ὑπόνοιαν, ἣν ἀπέρριψε περιφρονῶν ἑαυτόν. Ἐλεγε τότε καθ' ἑαυτόν ὅτι ἐὰν ἦτο εἰλικρινής, ἡγάπα ὅμως αὐτὸν μόνον ὡς φίλην, ἡ δὲ ιδέα αὕτη ἐγένετο αὐτῷ πρόξενος ἡσυχίας καὶ ἄλγους, διότι ἐὰν διὰ τοῦ τρόπου τούτου καθυσχύαζεν ὡς φίλος τοῦ Γεράρδου, ἀφ' ἐτέρου ὅμως ἡκρωτηρίαζε τὰς μᾶλλον ἐπειγούσας ἀπαιτήσεις τοῦ πάθους του. Ὁ ἀγαπώμενος ἔχει ἀπόλυτον ἀνάγκην ν' ἀνταγαπᾶται, ὡς, ἀνθρωπος μὴ φαργὼν ἐπὶ διήμερον ἔχει ἀνάγκην τεμαχίου ἄρτου. Ἡ Κλέρα δὲν εἶχε ψευσθῇ, ἀλλ' ὁ Λαυρέντιος δὲν ἦτο κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν· εἰς κατὰστασιν νὰ ἐννοήσῃ τὴν πολὺπλοκον μὲν ἄνευ ὀπισθοβουλίας ὅμως ἐργασίαν τῆς συνειδήσεως ἐκείνης, δι' ἧς πολλαὶ τίμιαι γυναῖκες προσπαθοῦσι νὰ κρατήσωσι πλησίον αὐτῶν ἐκείνον, ὃν ἀγαπῶσι καὶ παρ' οὗ γινώσκουσιν ὅτι ἀνταγαπῶνται, χωρὶς ὅμως νὰ εὕρῃ κατάλληλον περίστασιν ὅπως ὁμιλήσῃ αὐταῖς περὶ ἔρωτος. «Ὅχι μὲ ἀγαπᾶ, εἰμαι βέβαιος», ἔλεγε καθ' ἑαυτόν ὁ Ἡλίας ἀναμνησκόμενος τὴν ἀλλοίωσιν τοῦ προσώπου τῆς Κλέρας ὅταν εἶδεν αὐτὸν κλαίοντα δι' ὅσα ὑπέφερεν... ἐκείνη... Εἰς ἐκάστην τῶν πεζοδρομιῶν τούτων τῶν σκέψεων αὐτοῦ ἀντιστοιχεῖ δις ἄλλοις ἀποφάσεις. Ἀλλελοδιαδόχως δὲ ἔλαβεν διαφόρους ἀποφάσεις, οἷον, νὰ μὴ ἐπιστρέψῃ πλέον εἰς τὴν ὁδὸν Βαλζάκ, νὰ ἐξηγηθῇ πρὸς τὸν Γεράρδον, νὰ προβάλῃ ἐρώτησιν ὀριστικὴν καὶ κατηγορηματικὴν εἰς τὴν Κλέραν. Ἐπὶ τέλους ἔλαβεν ἀπόφασιν τοιαύτην ὥστε καὶ ἡ συνειδήσις αὐτοῦ ἀπέναντι τοῦ φίλου του νὰ εἶναι ἀναπεπαυμένη, καὶ τὴν κυρίαν δὲ Βέλδ νὰ βλέπῃ, καὶ εἰς θέσιν νὰ διατελῇ ὅπως ἐξελέγχῃ τὰς ἀβεβαιότητάς αὐτοῦ ἐπὶ τῶν αἰσθημάτων τῆς αἰνιγματώδους ταύτης γυναικός. Ἀπεφάσισεν ἐπὶ τέλους νὰ συμμορφωθῇ κατὰ γράμμα πρὸς τὸ πρόγραμμα τῆς φιλίας, — ἄνευ ὀπισθολογισμοῦ —, ἣν μετὰ τοσαύτης ἀπεδέξατο συγκινήσεως, ἐπομένως ἐπὶ πολλὰς νέας ἐβδομάδας ἐκράτησε τὸν λόγον τοῦ ἀπεριγράπτου καὶ γλυκυτάτου δοκιμαζῶν εὐτυχίας, διότι ἡ καταφανὴς μεταβολὴ ἐν τῇ συμπεριφορᾷ τῆς Κλέρας πρὸς αὐτόν ὑπῆρξε κατ' ἀρχὰς εὐδαιμονία ἀρκούσα αὐτῷ τελείως. Εἴτα ἡ εὐδαιμονία ἐκείνη ἡλαττώθη βαθμὴδὸν καταλιπούσα τὴν θέσιν εἰς βαθείας συνταράξεις. Κατὰ πρῶτον ἡ ζηλοτυπία ἐδηξέ τὸ ἀσθενὲς μέρος τῆς φαντασίας αὐτοῦ — ζηλοτοπία πηγάζουσα ἐκ μόνης τῆς παρουσίας τοῦ Γεράρδου. Οὐχὶ διότι οὗτος, ποιούμενος χρῆσιν τῶν δικαιοματίων αὐτοῦ, ἐξεδήλωσε τὴν ἡλαχίστην δυσαρέσκειαν ἐπὶ τῇ στενότητι τῶν σχέσεων τοῦ Ἡλίας καὶ τῆς Κλέρας. Ὡς πρὸς τὸ κεφάλαιον τοῦτο ἦτο

(*) Ἴδε ἀριθ. 6, σελ. 107—109.